

ILANA AALTO

**KODEISSA HUKUTAAN
TAVARAAN - NÄIN PÄÄSET
ALKUUN TAVAROIDEN
RAIVAAMISESSA**

Moni seurasi syksyllä MTV:n sarjaa Kaaoksen kesyttäjät, jossa järjestettiin tavallisten ihmisten tavarakasojen alle hautautuneita koteja.

Ohjelmassa osallistujien kaikki tavarat viedään isoon halliin. Perheet ällistyvät tavarain määrää, kun tavarat on levitetty hallin lattialle. Osallistujilla on kaksi päivää aikaa poistaa niistä puolet. Tämä jälkeen ohjelmatiimi järjestää jäljelle jääneet tavarat siististi paikoilleen. Kun perhe palaa kotiin, kaikki on kunnossa – kuin taikaiskusta.

Ammattijärjestäjän työssäni olen kohdannut tuhansia ihmisiä, jotka kaipaavat samanlaista taikasauvan heilautusta kotiinsa. Onpa joku oikein epätoivoinen joskus tokaissut toivovansa tulipaloo, niin ei tarvitsisi itse lajitella, raivata, kierrättää, kuskata ja järjestää.

Suuri määrä tavaraa tekee arjesta takkuista: tärkeät esineet ovat lähdön hetkellä hukassa, laskut hautautuvat pinoihin, ostetaan vahingossa sellaista, mitä jo omistetaan, koska se ei löydy. Siivoamaan tai leipomaan ryhtyminen on hankalaa, koska ensin pitää raivata. Tavarosta ja epäjärjestyksestä tulee kinaa, onhan eittämätön fakta, että kumppanin tavarat ovat roinaa, mutta omat esineet hyvinkin tärkeitä. Päivästä toiseen jatkuva tavaratyö uuvuttaa.

Harva pääsee osallistumaan tv-sarjaan eikä meillä ammattijärjestäjilläkään valitettavasti ole taikasauvoja. Mikä siis avuksi, jotta kodeissa ei huuttaisi tavaraan?

Sopiva määrä tavaraa on sen verran, että siitä jaksaa huolehtia

Kaaoksen kesyttäjät -ohjelman osallistujat tarjoavat hyvän kuvan siitä, millaisissa elämäntilanteissa koti ajautuu epäjärjestykseen. Yhdellä osallistujalla syynä tavarain kertymiseen on ostelu, toisella kiire, kolmannella arjen hallintaa hankaloittava perussairaus. Kenenkään tavoitteena ei ole ollut haalia kotia täyteen tavaraa – niin on vain käynyt.

Tiivistäen voisi sanoa, että sotku syntyy, kun vaatimukset ylittävät voimavarat. Samalla taustalla vaikuttaa myös elintasomme. Meillä on varaa hankkia tavaroita enemmän kuin tarpeeksi. Yleisen tavaratulvan takia tavaroita saa myös ilmaiseksi tai hyvin halvalla. Siihen päälle parhaat psykologit miettivät mainostoimistoissa, miten meidät saisi ostamaan vielä lisää.

Minulta kysytään usein, mikä olisi sopiva määrä tavaraa – sellainen määrä, että kaikkea tarvittavaa löytyy, mutta tavaraa ei ole haitaksi asti. Ihmisten elämäntilanteet kuitenkin ovat erilaisia, joten mitään tarkkaa lukua ei voi mainita. Nyrkissäntö on kuitenkin yksinkertainen: sopiva määrä tavaraa on sen verran, että siitä jaksaa huolehtia.

Kattavia tutkimuksia suomalaisten kotien tavaramäärästä ei ole, mutta laskelmat vaihtelevat

kymmentuhannen ja sadantuhannen esineen välillä. Ammattijärjestäjänä voin kuitata, että tavarat lasketaan joka tapauksessa kymmenissä tuhansissa, ei tuhansissa tai sadoissa. On selvää, että yksi tai kaksi aikuista ei pysty ihan pienellä tavalla hallinnoimaan tällaista tavaramäärää.

Ensimmäinen askel kodin järjestämisessä onkin aina vähentää tavaraa. Kaaoksen kesyttäjät -ohjelmassa annettua ohjetta poistaa puolet tavaroista voi pitää hyvänä ohjenuorana.

Mutta sitä voi vielä tarvita!

Moni asiakkaani on projektia itsenäisesti aloitellessaan jäänyt jumiin siihen, mitä kutsun kirnuamiseksi: järjestystä yritetään luoda vain järjestelemällä kaappeja uudelleen ilman, että tavaraa poistetaan. Tällöin usein pyritetään paikasta toiseen tavaroita, jotka olisi oikeasti parasta järjestää ulos ovesta kierrätykseen.

Jäämme kirnuamaan, koska tavaroista luopuminen aktivoi monia uskomuksia ja epävarmuuden tunteita. "Sitä voi vielä tarvita!" on tavallinen ajatuskierre, joka jähmettää päätöksentekokykyä. Pelkäämme menettävämme rahaa tai loukkaavamme läheistä, joka on lahjoittanut meille turhaa tavaraa.

Paljouden keskellä päätöksenteko ei ole helppoa, koska valintoja pitää tehdä niin valtavasti. Ensimmäinen askel onkin usein tuoda samanlaiset tavarat yhteen ja vasta sitten tehdä valinnat siitä, mitä jää ja mitä poistetaan. On paljon helpompi käydä läpi sata paria sukkaa kuin sata ihan mitä tahansa.

Tavaroiden raivaaminen koetaan usein jopa lamaannuttavan suurena urakkana. Silloin auttaa, kun työtä pilkkoo ajastimella vartin paloihin. Kun ajastin soi, saa lopettaa tai jatkaa niin kauna kuin

työ maistuu. Kannattaa ottaa työn alle aina vain sen kokoinen palanen, minkä jaksaa varmasti kerralla käydä läpi. Siis esimerkiksi sukat tai teepaidat koko vaatekaapin sijaan.

Vaikka päätöksenteko sujuisi hyvin, on poistettujen tavaroiden kierrättämisessä ja kускаamisessa vielä yllinkyllin työtä. Kodinraivaaja joutuu paiskimaan hommia, mutta sillä on hyväkin puolensa: ison urakan läpikäyminen toimii usein rokotuksena sitä vastaan, että joutuisi uudestaan samaan tilanteeseen, jossa tavaraa on vaivaksi asti.

Ostaisitko sen uudelleen?

Neuvon asiakkaitani löytämään oman karsimiskriteerinsä. Apuna voi käyttää esimerkiksi japanilaisen järjestysgurun Marie Kondon kuuluisaa kysymystä "tuottaako se iloa", jonka avulla on helpompi erottaa tärkeät esineet vähemmän tärkeistä. Astetta rajumpi pohdinta syntyy, kun miettii, onko tavara sellainen että hankkisi sen uusiksi, jos se olisi tuhoutunut tulipalossa.

Jokaisesta tavarasta, josta ei ole hyötyä, on haittaa. Kun oivallamme, että tavarat ovat velvollisuuksia, joista pitää huolehtia ja jotka vaativat meiltä rahaa, tilaa, huoltoa, puhdistusta ja lopuksi kierrätystä, on helpompi valita, mille kaikille velvollisuuksille arjessa on tilaa. Sama pätee myös tavarankäytön hankkimiseen. Kodin raivaaminen on turhaa työtä, jos emme lakkaa hankkimasta uutta poistettujen tilalle.

Perusjärjestys riittää

Kodin järjestys muodostuu kolmesta tekijästä: sopivasta määrästä tavaraa, toimivasta paikasta kaikelle ja tavaroiden palauttamisesta paikoilleen.

Kun tavaraa on jäljellä sopivasti, tavaroiden järjestäminen ei enää kovin suuri ponnistus.

Viime aikoina kauppiat ovat napanneet kiinni kodinjärjestämisbuumiin ja alkaneet tarjota monenlaisia tarvikkeita vaatteiden ja kenkien säilyttämiseen tai ruuan järjestämiseksi jääkaapissa. Tästä voi syntyä kuva, että järjestämistarvikkeet olisivat olennaisia kodin järjestämisessä. Tosiasissa vähempikin riittää, jos tavaraa ei ole liikaa.

Monimutkaiset järjestelmät on tarkoitettu runsauden hallitsemiseen. Sopivalle määrälle riittää ihan tavallinen kaappi hyllyineen. Haluteesan voi käyttää laatikoksi taiteltua kestokassia tai kenkälaatikkoa hyllyllä tavaroiden säilytyspaikan rajaamiseen.

Moni järjestämistarvike voi arjen helpotamisen sijaan jopa lisätä tavaratyötä. Hyvä esimerkki tällaisesta ovat kauniit säilytyspurkit, joihin keittiön kuiva-aineet tai jääkaappiruuat siirretään. Purkkien, keittoaikojen, parasta ennen päivämäärin ja pussin jämien hallinnoinnista tulee oma koti-työnsä, jota aiemmin ei ollut lainkaan.

Muutamia perussääntöjä järjestyksen luomiseen on. Samanlaiset tavarat säilytetään yhdessä. Tavaroiden toimivin paikka on siellä, missä niitä käytetään. Hyllyllä pitää olla neljännes tyhjää, jotta tavarat on helppo ottaa esille ja laittaa takaisin. Laatikoihin ei kannata pinota mitään vaan laittaa tavarat mieluummin rinnakkain riviin.

Kärjistäen voisi sanoa, että järjestys säilyy parhaiten, jos säilytyspaikka on niin helppo, että tavarat saa sinne heittämällä. Lastenhuoneessa tämä periaate on usein helpointa toteuttaa.

Kaikki paikoilleen

Kodin järjestys repsahtaa nopeasti, jos tavaroita ei laiteta käytön jälkeen tai kohtuullisessa ajassa

takaisin paikoilleen. Tavaroiden ei tarvitse kuitenkaan olla koko paikoillaan. Kodeissa eletään ja arki tarkoittaa sitä, että keittiön pöydälle kertyy paperikasoja ja lastenhuoneen lattialle leluja.

Kun tavaraa on sopivasti ja kaikelle on toimivat, helppokäyttöiset paikat, tavarat eivät niin helposti jää pyörimään esille. Monesti kuitenkin tarvitaan ”uudelleen koulutusta”. Omiin huonoihin tapoihin kannattaa kiinnittää huomiota. Jätänkö kengät keskelle eteisen lattiaa, koska kenkähyllä on ylitäysi vai siksi, että kotiin tullessa on kiire käsipesulle – ja ennen kaikkea, miten voisit tehdä kenkien laittamisesta paikoilleen helpompaa?

Toiston kautta voi luoda itselleen myös rutiineja esimerkiksi ruokapöydän raivaamiseen kerran päivässä. Säännöt auttavat: tiskipöydän pitää olla tyhjä ennen nukkumaan menoa, kahvin tippuesssa siivotaan aina tavaroita paikoilleen tai pyykkikonetta ei saa käynnistää, ellei edellinen lasti ole kaapeissa.

Kodin järjestäminen keventää arkea. Kun kotona voi rentoutua ja arki sujuu, monet asiakkaani ovat rohkaistuneet muihinkin elämänmuutoksiin. Olen saanut kuulla uravaihdoksista, elämäntapamuutoksista ja muista voimaantumisista. Hallinnantunne arjessa parantaa toimintakykyä ja rohkaisee kuuntelemaan itseä. Voin yhtyä Marien Kondon huomioon siitä, että kodin järjestämisessä on elämännullistavaa taikaa.

KIRJOITTAJA

ILANA AALTO

AMMATTIJÄRJESTÄJÄ,

FILOSOFIAN TOHTORI

PAIKKAKAIKELLE.FI